

Indringers in de Mottenbak!

Nietmotten in het Meetnet Nachtvliners

Daan Drukker, EIS Kenniscentrum Insecten

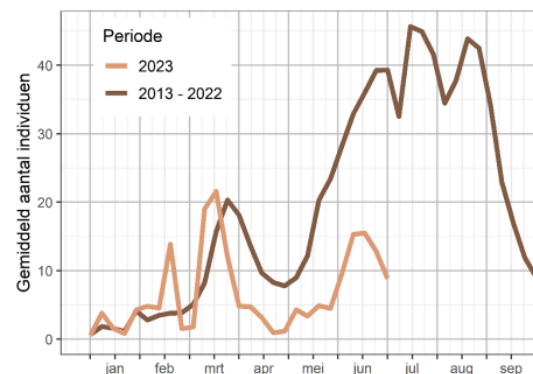
Meetnet Nachtvinders

Nieuwsbrief meetnet nachtvinders

Mei/Juni 2023

Rik Wever, José Kok en Jurriën van Deijk

Beste lezers, het veldseizoen is in volle gang en ook wij zijn regelmatig aan het veld. Deze keer brengen we een nieuwsbrief over de afgelopen twee maanden. Er gebeuren veel dingen van nachtvinders en dat is niet altijd allemaal heel positief. Laten we maar kijken naar de onderstaande grafiek 1 zijn de gemiddelde exemplaren van dit jaar en de gemiddelden van de afgelopen tien jaar. Dit betreft een grafiek puur op basis van de meetnet nachtvinders. De vroege voorjaarssoorten hebben de afgelopen tien jaar redelijk gevlogen in 2023, maar daarna stortten de aantallen af en ook nog geen herstel zichtbaar. Afgelopen weken daalden de aantallen van sommige soorten nachtvinders vrijwel afwezig of zijn de aantallen heel erg laag dat het herstel er dit jaar nog komt, aangezien de lijn in juni totaal niet door

Figuur 1: Na de dip in april en mei laten de nachtvinders in juni helaas nog maar weinig herstel zien.

Het zal niet veel van jullie ontgaan zijn, dat de groene eikenbladroller wél meer is gezien dit jaar. Dit zat er al aan te komen gezien de vele kaalgevreten eiken. In de maand juni heeft het meetnet meer dan 21000 exemplaren geteld. Zie figuur 2 voor de top-10 van

Figuur 2: De top-10 waargenomen soorten in juni.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Groep	Aantal exemplaren
groene eikenbladroller	<i>Tortrix viridana</i>	micro	1299
gewone worteluil	<i>Agrotis exclamationis</i>	macro	65
gevlamde bladroller	<i>Archips xylosteana</i>	micro	177
gewone grasmot	<i>Chrysoteuchia culmella</i>	micro	207
huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>	macro	
witte tijger	<i>Spilosoma lubricipeda</i>	macro	
taxusspikkelspanner	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>	macro	
duikermot	<i>Acentria ephemerella</i>	micro	
gelobd halmuiltje	<i>Oligia strigilis</i>	macro	
gewone stofuil	<i>Hoplodrina octogenaria</i>	macro	

Meetnet nachtvinders

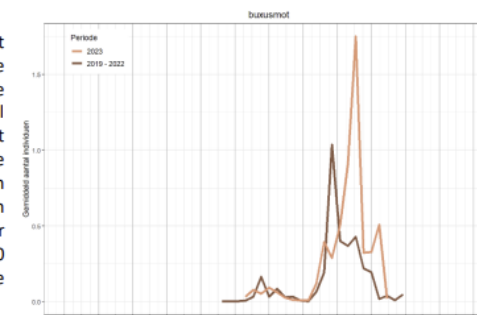
Nieuwsbrief oktober 2023

Beste nachtvindertellers,

Oktober ligt inmiddels weer achter ons en we maken ons langzaam op voor de winter. Ook de nachtvinders maken zich op voor de winter, en we zien dan ook dat er rond deze tijd van het jaar nog maar enkele soorten als imago actief zijn. Dit betekent echter niet dat het nachtvinderseizoen over is: integendeel. Juist nu vliegen er hoge aantallen! Neem bijvoorbeeld de kromzitter, grote wintervlinder en najaarsspanner die op dit moment actief zijn. Ook de kleine wintervlinder begint langzaam weer aan zijn vliegperiode. In het bos kwamen wij zelf afgelopen week nog op gemiddeld zo'n 20-25 exemplaren per LedEmmer. Nog maar even wachten met het opruimen van je nachtvinderspullen dus. Of nog beter: ruim ze helemaal niet op en tel ook gewoon lekker in de winter door! 😊

Top-10 oktober 2023

De afgelopen maand oktober is er op flink wat meetpunten nog doorgeteld. In onderstaande tabel 1 is de Top-10 waargenomen soorten te zien van deze maand, gerangschikt op het aantal exemplaren van hoog naar laag. Zo is te zien dat de buxusmot met stip op nummer 1 staat. Deze soort had dit jaar weer een piek, en er werden ook veel zwerfende beesten in natuurgebieden aangetroffen (zie ook figuur 1). Verder staan er enkele typische oktober-soorten in de Top-10 zoals de herfst-rietboorder en de zwartstipvlinder.

Figuur 1: De buxusmot had dit jaar weer een piek, gezien de resultaten uit het meetnet in vergelijking met het gemiddelde van 2019-2022.

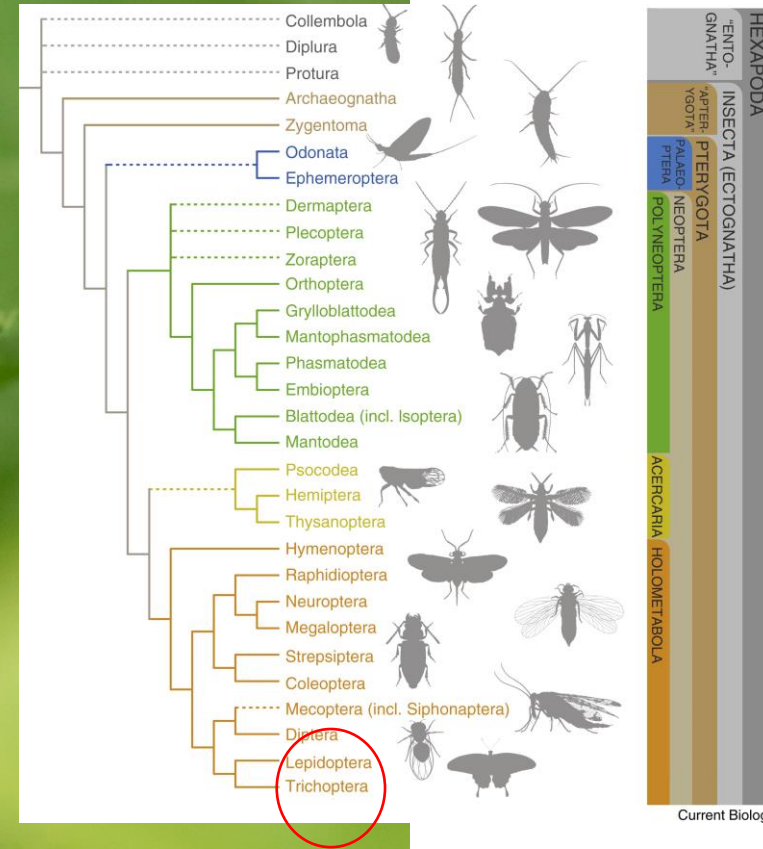
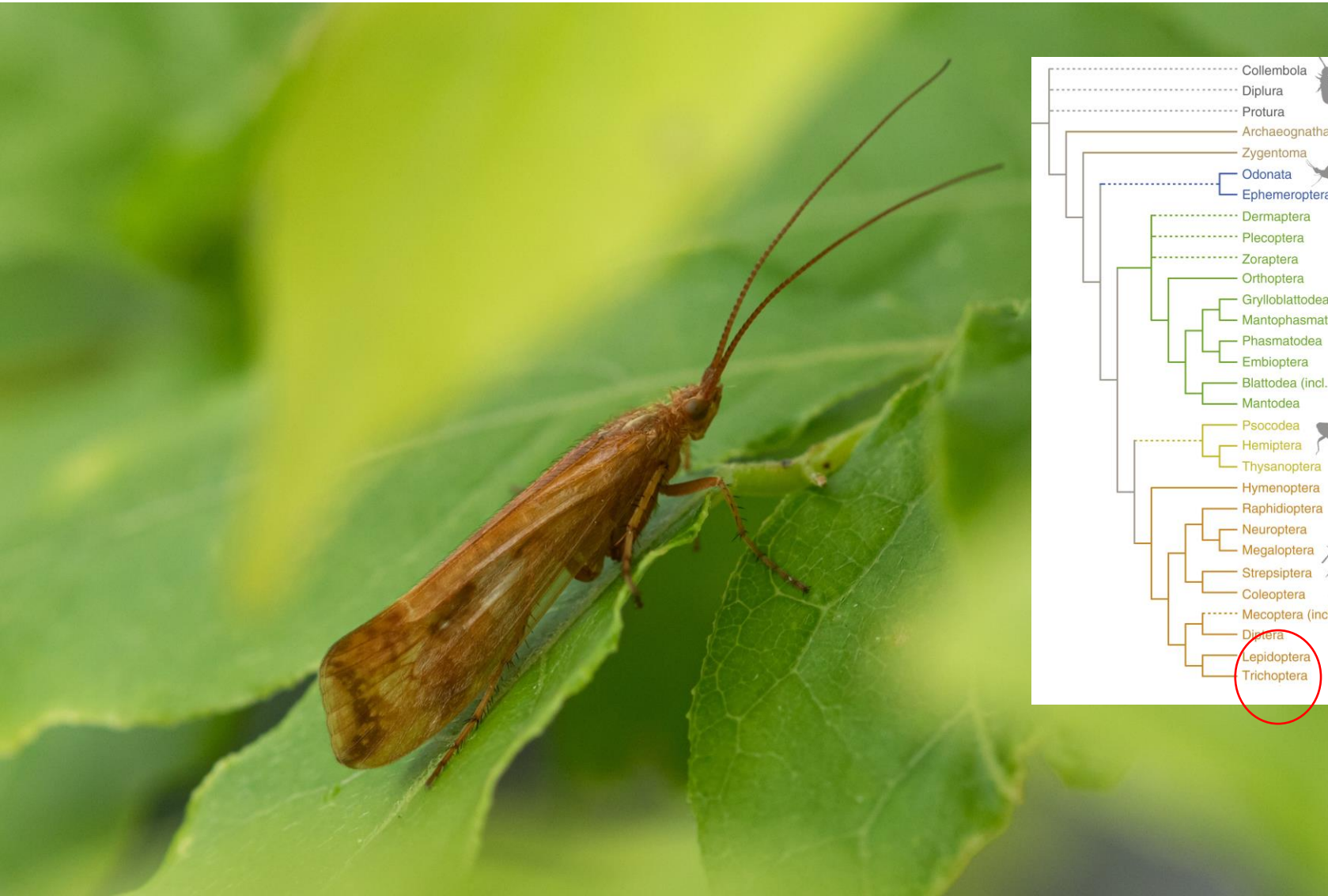
Tabel 1: De Top-10 van oktober 2023 uit het meetnet nachtvinders

soort	wetenschappelijke naam	groep	aantal ex	aantal locaties
buxusmot	<i>Cydalima perspectalis</i>	micro	1051	132
herfst-rietboorder	<i>Rhizodra lutos</i>	macro	481	96
huismoeder	<i>Noctua pronuba</i>	macro	388	125
volgeling	<i>Noctua comes</i>	macro	245	86
bosbesuil	<i>Conistra vaccinii</i>	macro	240	69
zwartstipvlinder	<i>Agrochola lota</i>	macro	211	51
grote wintervlinder	<i>Erannis defoliaria</i>	macro	194	50
maansikkeluil	<i>Agrochola lunosa</i>	macro	188	63
variabele herfstuil	<i>Agrochola lychnidis</i>	macro	179	23
oranje kruidentuil	<i>Udea ferrugalis</i>	micro	152	29

Meetnet Nachtvlinders en micro's

Maarr: schietmotten zijn geen motten

Wel
zustergruppen
trouwens

Leuk om mee te tellen!

Voorselectie:

- Niet al te klein
- Goed definieerbare groep
- Goed herkenbaar op foto
- Regelmatig in de val
- Persoonlijke voorkeur

Hoe meedoen?

- Camera met macrolens is fijn, maar telefooncamera werkt meestal ook
- Liefst ook via [Waarneming.nl/ObsIdentify](https://waarneming.nl/obsidentify) voor validatie

Hoe herkennen? Schietmotten of Kokerjuffers

De schietmotten van de Benelux (Trichoptera)

David Tempelman, Koen Lock, Maria J. Sanabria,
Casper Zuyderduyn & Bram Koese

I4
2022

ENTOMOLOGISCHE TABELLEN

Hoe herkennen? Haften of Eendagsvliegen

Haften, ook wel bekend als eendagsvliegen, zijn elegante, kleurrijke insecten met een bijzondere levenswijze. Als larve leven ze het grootste deel van hun leven in het water, maar als de tijd rijp is vervellen ze en ontwikkelen ze vleugels. Vanaf dat moment voeden ze zich niet meer en hebben nog maar één doel: de voortplanting. Daarvoor vervellen ze echter nog een keer, want haften zijn uniek in dat ze twee gevleugelde stadia hebben: het subimago en het imago. Omdat er ook grote verschillen tussen mannetjes en vrouwtjes bestaan, is de determinatie niet zo makkelijk.

Haften vormen een belangrijk deel van aquatische ecosystemen. Elk watertype heeft wel een aantal typische haftensoorten, maar de grootste diversiteit is te vinden in stromend water. Haften zijn goede indicatoren voor de waterkwaliteit.

Met deze Entomologische Tabel kunnen alle 82 soorten uit de Benelux op naam gebracht worden. Er zijn sketssels voor zowel larven, subimago's als imago's opgenomen, geïllustreerd met talloze nieuwe foto's. Daarnaast zijn overzichtsplaten opgenomen, waardoor een snelle vergelijking tussen de soorten gemaakt kan worden. In de soortbeschrijvingen wordt ingegaan op de biologie en verspreiding. Uit Nederland zijn 64 soorten bekend, waarvan de paarste driestaart *Paraleptophlebia werneri* hier voor het eerst gemeld wordt. Voor België wordt de mosbeekhaai *Electrogena lateralis* voor het eerst gemeld. Dit brengt het totaal aantal Belgische soorten op 68. Uit Luxemburg zijn 47 soorten bekend.

ENTOMOLOGISCHE TABELLEN

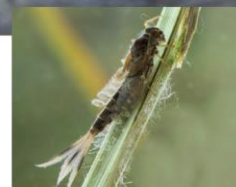
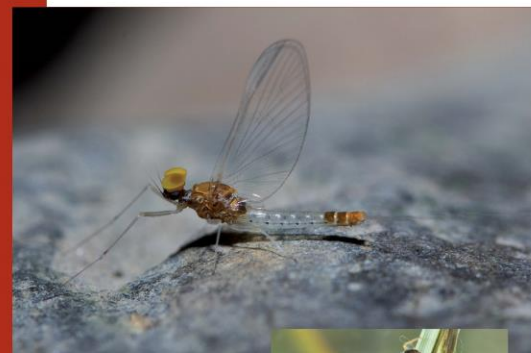
15

haften

15
2024

De haften van de Benelux (Ephemeroptera)

Daan Drukker

ENTOMOLOGISCHE TABELLEN

soortzoeker
Haften van het laagland

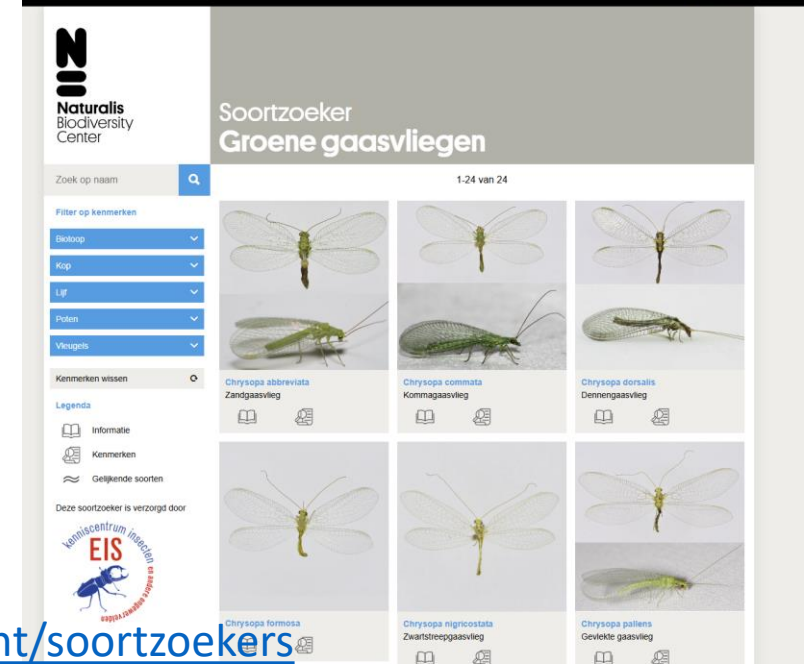
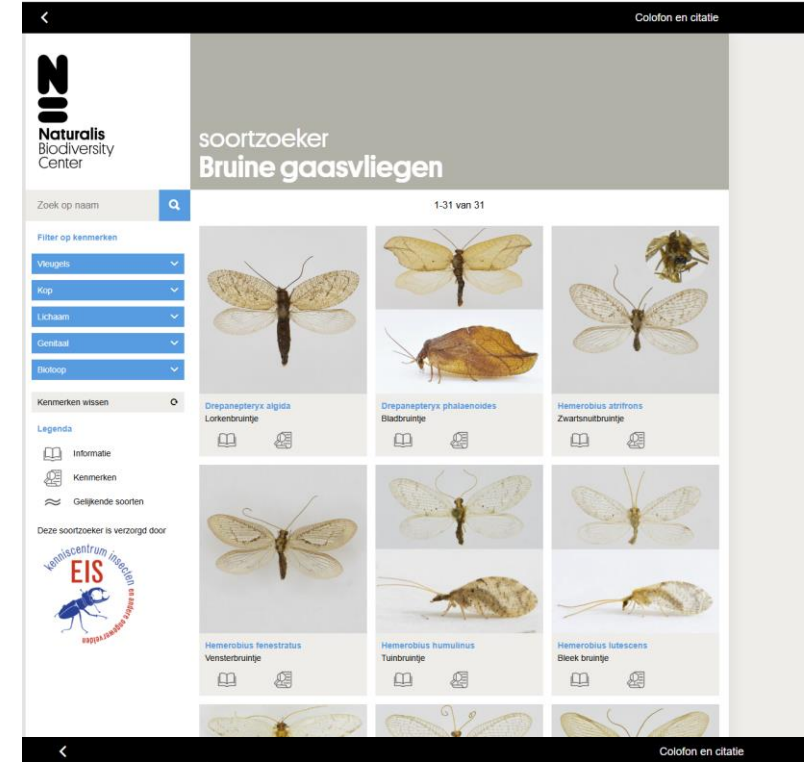
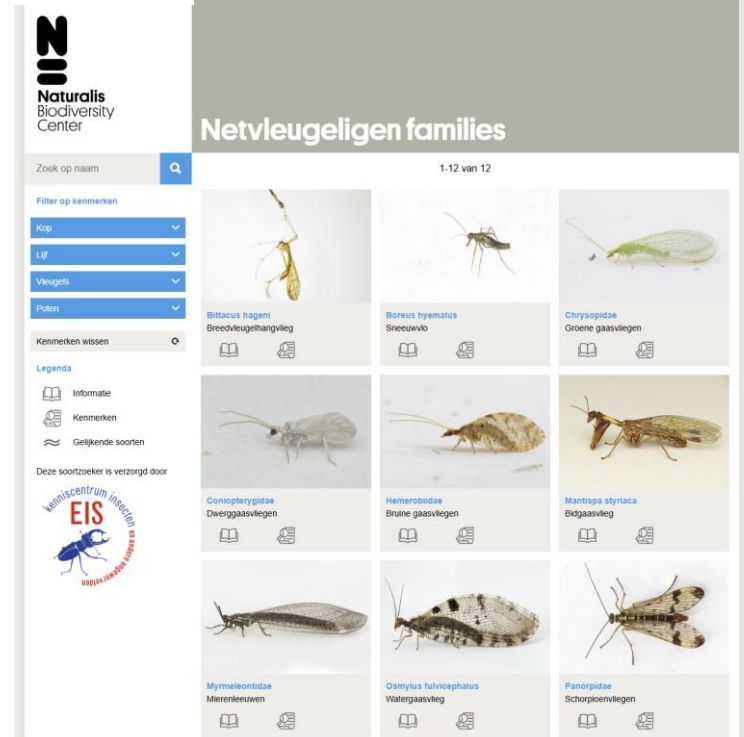
Zoek op naam

1-30 van 30

 <i>Caenis luctuosa</i> og (en andere Baetidae)	 <i>Caenis horaria</i> gewone slijkhaf	 <i>Caenis luctuosa</i> ochtendslijkhaf
 <i>Caenis robusta</i> slijkhaf	 <i>Centroptilum luteolum</i> scherpe spoorvleugel	 <i>Cloeon dipterum</i> gewone tweevleugel (man imago)
 <i>Cloeon dipterum</i> gewone tweevleugel (man subimago)	 <i>Cloeon dipterum</i> gewone tweevleugel (vrouw imago)	 <i>Cloeon dipterum</i> gewone tweevleugel (vrouw subimago)

Colofon en citatie

Hoe herkennen? Gaasvliegen

<https://www.nederlandsesoorten.nl/content/soortzoekers>

Hoe herkennen? Bladsprietkevers

Niet alles is 'gewoon' een meikever

Alhoewel meikevers misschien de bekendste kevers van Nederland zijn, is de herkenning niet zo simpel als je op het eerste oog zou denken. Meikevers behoren tot de bladsprietkevers, een grote keverfamilie met bijna honderd soorten in Nederland. Deze familie van kevers is te herkennen aan hun prachtige, waaiervormige antennes. Bij meikevers zijn deze zeer duidelijk te zien. Veel bladsprietkevers zijn klein en leven in de mest van zoogdieren of in andere plantaardige resten. Er zijn echter enkele grotere, plompe, geel tot oranjebruine soorten die veel lijken op de bekende meikevers. Er is zelfs niet maar één soort meikever. In Nederland komen twee soorten voor: de gewone meikever (*Melolontha melolontha*) en de bosmeikever (*Melolontha hippocastani*). Daarnaast is er een paar kevers dat sterk op de gewone meikever en bosmeikever lijkt. De twee meikeversoorten zijn onderling te onderscheiden door de vorm van de punt aan hun achterlijf en de kleurtint van het halsschild (donkerder bij de gewone meikever, vaak lichter bij de bosmeikever). De soorten komen niet alle twee overal evenveel voor. De bosmeikever heeft een sterkere voorkeur voor drogere zandgrond, waardoor ze in de Hollandse duinen algemener is. Ook op de Veluwe komt de bosmeikever voor. Elders in Nederland is deze soort zeldzaam en zie je vaker de gewone meikever. Ook de witte, C-vormige larven zijn goed te onderscheiden, aan de kleur van het pronotum: donkerder bij gewone meikevers, lichter bij bosmeikevers.

Verskil bosmeikever (links), gewone meikever (midden) en juniikever (rechts) (Bron: Tim Faasen (wildphoto.nl), Daan Drukker, Roy Kleukers en Alie van Nijendaal.)

<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=32383>

Hoe herkennen? Plooi vleugelwespen

Gewone wesp

Duitse wesp

Welke groepen doen (nog) niet mee?

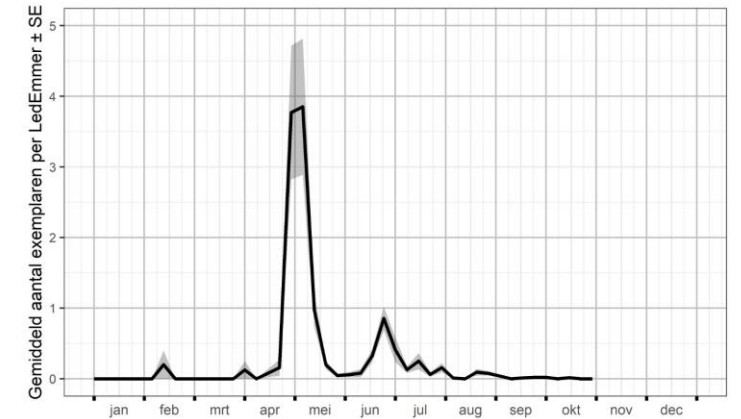
- Alle andere wespen (schildwespen, sluipwespen zoals *Ophion*, mieren, etc.)
- Alle andere kevers (dus leer hoe je de groep “bladsprietkevers” kunt herkennen)
- Wantsen en cicaden
- Gekke andere insectengroepen (stofluizen, dagvlinders, kakkerlakken)

Eerste resultaten

Driehand-zwartpulp

species_name_nl	soort_wet	soortgroep	tot_waargenomen	tot_meetpunten
Mystacides longicornis	Mystacides longicornis	schietmot	1275	60
Gewone meikever	Melolontha melolontha	bladsprietkever	763	32
Agraylea onbekend	Agraylea spec.	schietmot	626	45
Hydropsyche onbekend	Hydropsyche spec.	schietmot	621	39
Oecetis ochracea	Oecetis ochracea	schietmot	588	54
Gewone slijkhaf	Caenis horaria	haft	529	4
Limnephilus marmoratus	Limnephilus marmoratus	schietmot	375	57
Glyphotaelius pellucidus	Glyphotaelius pellucidus	schietmot	358	51
Limnephilus flavicornis	Limnephilus flavicornis	schietmot	345	46
Limnephilus lunatus	Limnephilus lunatus	schietmot	259	51
Roestbruine bladsprietkever	Serica brunna	bladsprietkever	204	39
Ecnomus tenellus	Ecnomus tenellus	schietmot	197	47
Tinodes waeneri	Tinodes waeneri	schietmot	190	36

Op naar 2025!

Nederlandse namen schietmotten